

El fugitivo

Pe doamna Irina Budeanu o prețuiesc și o admir sincer pentru prolificitate și pentru capacitatea sa de a face aproape singură suplimentul hebdomadar "Rampa". Acestor însușiri pozitive le datorăm, probabil, și unele erori, inerente volumului mare de muncă al ziaristei, cum a fost bunăoară și aceea de a-i atribui lui Tennessee Williams o piesă scrisă de Eugene O'Neill, respectiv **Lungul drum al zilei către noapte**. Errare humanum est, numai cine nu muncește nu greșește etc. Am consemnat în revista noastră greșeala, printre multe altele ale multor altora, spre a se lua aminte și a se evita. Dar jurnalista mă ceartă pe un ton fraternel și obraznicel, în numele civilizației și al (risum teneatis!) *culturii*, pentru aceea că, deși domnia ei a dat o dezmințire ulterioară, eu n-am ținut seama de ea: "domnia sa (adică eu – D.S.) care primește săptămânal «Rampa» a citit cu certitudine, în numărul 45 din suplimentul nostru (din data de 18 martie), explicația așa-zisei erori". Mărturisesc că mai citesc din când în când "Rampa" dar *nu numai* "Rampa", și, în orice caz, nu în întregime, cu atât mai mult cu cât n-aș reuși să fac față prodigalității de invidiat a gazetăriei noastre. Explicația "așa-zisei erori" mi-a, pur și simplu, scăpat. Faptul că n-am citit explicația dovedește, după I.B., că nu am "cultura unei relații civilizate..." Pardon!

Mi-e dat să aflu abia la 22 iulie, cu ocazia tragerii mele de urechi, ceea ce ar fi trebuit să aflu "cu certitudine" încă din 18 martie: "Gândul mi-a fugit la extraordinara interpretare a actriței Clody Bertola în spectacolele: **Lungul drum al zilei către noapte** de Eugene O'Neill și **Un tramvai numit dorință** de Tennessee Williams..." Înțeleg că cititorii ar trebui să-i fie recunoscători doamnei Irina Budeanu pentru aceea de a nu fi scris, cum plauzibil ar fi fost din fuga gândului, și *Clody Bertola*

în loc de *Valeria Seciu*.

"El fugitivo" n-a putut fi oprit nici la 1 iulie, când, în același săptămânal, și tot sub semnătura Irinei Budeanu, "dramaturgul canadian (subl. mea – D.S.) Michael (de fapt, Michel – D.S.) Tremblay" a devenit instantaneu " trăitor în țara cangurilor", adică tocmai pe la antipozi, cangurii locuind în Canada doar prin grădinile zoologice. (Numai că nu a fost o așa-zisă eroare, ci o convingere intimă, căci în 12 august I.B. întitulează „Umor în țara cangurilor” o știre despre un festival de la Montreal, care oraș e în țara lui Tremblay și nu a cangurilor.)

Simțindu-mă eu oarecum vinovat în ceea ce privește "cultura unei relații civilizate", m-am apucat s-o citesc mai cu sârg pe doamna Irina Budeanu. Și mă trezesc cu o "așa-zisă eroare" și în "Rampa" din 22 iulie. După părerea lui I.B., titlul piesei lui Peter Weiss ar fi **Asasinarea lui Marat-Sade** (ca și cum ar fi vorba, să zicem, de Ionescu-Sisești). Marat a fost într-adevăr asasinat în 1793, în timp ce marchizul de Sade a murit se pare de moarte naturală, în 1814. Iată și titlul piesei: **Persecutarea și asasinarea lui Jean-Paul Marat, reprezentată de grupul teatral al ospiciului din Charenton sub conducerea domnului de Sade**. Câteva rânduri mai jos, hop, altă așa-numită eroare: gândul "fugitiv" al ziaristei atribuie spectacolul **Bărbierul din Sevilla** de la Teatrul "Tândărică" regizorului Alexa Visarion, în realitate fiind vorba de regizorul Felix Alexa. Ceea ce nu e chiar același lucru. În nr. din 12 august ne lasă perplecși comunicându-ne că Teatrul de Comedie are drept „locaș de muze” (!) „vechiul și fermecătorul Sărindar”. N-o fi vorba oare de „locașul de muze” al Teatrului Mic?

Altminteri, harnica noastră colegă de la "Rampa" se bucură de toată înțelegerea și simpatia mea.

D.S.

Din jale s-a-ntrupat programul

Când mă duc la teatru, cumpăr de regulă un "caiet-program". La noi nu există obiceiul de a edita mici pliante oferite gratuit, nu doar în sala de spectacol, cu date despre: teatrul-editor în general, un spectacol sau schița unei stagiuni întregi, expozițiile din foaier etc. La noi există "caietul", care poate fi o simplă filă – volantă și propice vreunei întrebări secrete – sau un cărțoi pe care dacă-l scapi de la balcon poți fi acuzat de "ucidere din culpă". Bietele plasatoare, ce mușchi trebuie să-și facă! Uneori are forme ciudate: ziar (de scandal), coif de hârtie, coșuleț, carnet de cecuri (mai mult lat), hârtie de muște (foarte lung și îngust) etc. Cel mai adesea e un obiect rigid, anconbrant și foșnitor pe care, începând piesa, n-ai unde să-l pui. Pentru buzunar e mare. Pe genunchi – e lucios și cade. Sub fund? Ai dat zeci de mii pe el.

Ce poți face cu el? Să-ți faci vânt. Să-l ridici de jos unei doamne care l-a lăsat din mână, făcând o cunoștință plăcută. Să te faci că-l scapi, așteptând să vezi cine-l ridică. Să-l răsfoiești zgomotos în urechile celor din față. Să-ți ascunzi căscatul. Să-ți omoni timpul în antract descoperind greșelile de tipar. Să

pomenesti într-o cronică de "frumosul caiet-program" (expresie-standard din limba de scândură a criticii scenice).

Multe se pot face cu un caiet-program. Dar foarte rar el se poate pur și simplu citi cu plăcere și cu folos. Pentru că, de regulă, conține considerații inutile, biografii fastidioase, citate, relevante doar pentru surzi, din piesa pe care oricum o auzi, pozele actorilor pe care și așa îi vezi. Mai pot apărea o gravură cu figura lui Shakespeare, știută din cartea de engleză de clasa a VII-a, sau o caricatură cu figura unui contemporan de care, uneori, ești oarecum sătul. Mai rău e dacă autorul sau regizorul se-apucă să povestească în caiet ceea ce au vrut dar n-au apucat să spună pe scenă. Tot rău este dacă se înșiră puținele bucăți favorabile din hronici scrise prin ani.

"Și-atunci, stimabile", veți întreba, "cum naiba să fie un caiet-program?" În afară de răspunsul pe care l-am sugerat la început, cred că uneori e mai bine să lipsească. Sau să nu depășească dimensiunea și prețul potrivite unui buzunar mijlociu.

Horia Gârbea